

THE CANADIAN

THE SCANDINAVIAN HOME AND FARM JOURNAL

Arg. XIII.

Winnipeg, Man., Onsdagen den 27 September 1905.

N:o 39

Vilkoren för Unions-upplösningen.

Norge antager de af svenska Riksdagen uppställda.

Texten af det protokoll som undertecknades i Karlstad i föregående nummer har utgivits. Dokumentet erhåller betydelse af följande, då riksdagen och stortinget sanktionerat detsamma. Det består af fem huvudartiklar och 35 underparagrafer. Den första artikeln rör sig om skiljedom; den andra om den neutrala zonen och nedrivande af gränsfästingarna; den tredje om renbetena; den fjärde om trafikerna emellan; och den femte om de gemensamma vattenvägarerna. Att här återgiva det vidlyftiga dokumentet i sin helhet tillägger ej utrymme, utan vilja vi delgiva det väsentliga innehållet i följande sammandrag:

ARTIKEL I.

Länderna hänskjuta till tribunalen i Haag alla tvistefrågor, som icke röra någonderas oberoende, själfständighet eller livsintressen. Om skiljemeningar uppstå huruvida en viss fråga är af dylik art och beskaffenhet, skall afgörandet häraf äfven hänskjutas till Haagtribunalen. Denna öfverenskommelse skall förbli i kraft under tio år från det den undertecknats och må äfven förnyas för ytterligare tio år, om icke endera kontrahenterna förklarar sig däremot minst två år förut.

ARTIKEL II.

En neutral zon skall upprättas, och skall den vara femton kilometer bred på ömse sidor om gränsen, öar och öskär inbegripna. Här få inga trupper stationeras annat än i liten skala, så många som behövas för att upprätthålla ordningen, och inga belästningar, örlogsskamar eller upplagshus för krigsförråd få här existera. Denna öfverenskommelse suspenderas, i händelse de två länderna bistå hvarandra i krig mot en gemensam fiende och äfven om endera förer krig emot en tredje makt.

Alla nybyggda fästningar inom denna zon nedrivnas; endast de gamla vid Fredriksten, Gyldenlöve och Överberg få stå kvar, men icke som fästningar utan som historiska minnesmärken. Dessa öfverenskomliga verkställas inom åtta månader, under överinseende af en kommission af tre officerare af främmande nationalitet, hvarken svensk eller norsk; hvardera landet väljer en och den tredje utses af dessa eller, om skiljaktighet uppstår, genom presidenten af Schweiz. Närmare genom ett särskildt fördrag.

Fredriksten må förbli huvudkvarter för distriktets stab och plats för garnison och volontärskola till samma utsträckning som för byggandet af de nya fästningarna. Fästningarna vid Kongsvinger må icke tillbyggas, ej heller

Canada.

TRAMPAD TILL DÖDS. En häst blef förliden vecka Alois Hageman, en kemlarig son till John Hageman, en farmate strax norr om Edmonton.

REDUCERAD FRAKTTAXA. Från Edmonton till Kanagags försäkra veckan, att C.P.R. skulle annonsera en ny frakttaxa, för att konkurrera med C.N.R.

ÅNGBÅTSLED TILL HUDSON'S BAY. I Edmonton umgås man med förslag att kommissärerna i Saskatchewan-floden till Hudson's Bay. Planen har förelagts transportkommissionen.

STRYKNINNFÖRGIFTAD. Henry Wilcox, en omkring 40 år gammal tennsmid i Calgary, kom af misstag att förtära en dos stryknin en dag i förra veckan. Döden inträdde omkring två timmar senare.

Senaste nytt.

NYTT ANGLO-JAPANESEK FÖRDRAG.

Innehållet af detta fördrag, som undertecknades den 12:e augusti, har nu bekantgjorts och utgöres af 8 artiklar. Det ersätter fördraget af 1902 och gör hufvudsakligen ut på:

1. Bevarandet af fredliga förhållanden i Östra Asien och Indien.

2. Tillgodoseendet af alla mäkters intressen i Kina genom att försäkra Kinas oberoende och suveränitet samt liba handelsrättigheter för alla nationer därstädes.

3. Försäkrandet af Englands och Japans rätt till sina respektiva territorier samt försvaret af hvaraderas särskilda intressen.

För att upprätthålla dessa öfverenskommelser, förbinda de sig båda att komma till hvarandras hjälp om endera hotas, samt att ej avsluta fred eller fördrag (berörande asiatiska förhållanden) ensamt utan gemensamt med hvarandra.

PROVINSVALEN I ALBERTA. Vänstern komma att svara i November. I alla valkretsar hafva de kämpande politiska partierna uppsatt kandidater. I Wetaskiwin hafva liberalerna ämnat uppträffa Mr. Rosenroll, som under flera terminer förut representerat distriktet i Regina.

FÖRSVARET. Allt arbetet på beväringarna vid Esquimaut, B. C., har nu öfvergivits. Victoria Times säger: "Det är betecknande, att just vid denna tid, då Storbritannien öfvergifver sin förnämsta fästning vid Stilla hafvet, vidtager Förenade Staterna ytterligare försvarstidningar och underhåller en stark flott på just midt emot."

WILLIAM E. CURTIS, diplomat och journalist från Washington, D. C., är i sällskap med sin hustru på besök här i landet. Han är korrespondent för Chicago Record-Herald m. fl. andra stora tidningar och ämnar skriva omkring tjugo spalter om västra Canada, som på honom gjort ett mäktigt uttryck.

ROSSLAND. B. C. T. Costello, förmån för ett lag af stensprängare, mötte en hastig död när Murray Creek genom att komma i beröring med en telegraftråd, som medföljt då ett sprängningsarbete. Tråden var laddad med elektricitet, och 20,000 volts passage genom den olyckliga kropp medförde en ögonblicklig död.

NYA JÄRNBANOR öppnade för trafik. Järnvägskommissionen har utlämnat ordren, tillämnade C.P.R. att öppna nya linjer till västra Canada. Den ena är Pleasant Hills-banan, från Lipton 1465 mil till en punkt nordtill Strassburg. Den andra är linjen från Wetaskiwin till Carmose, 25 mil.

SJÖFARTEN. Sedan Mr. Prefontaine besökt Toronto, kommer han att begiva sig till Cleveland för att inspektera en af de senaste uppfinningarna för sjöfart. Andamålet är att söka förbättra trafiken på de öfre sjöarna, så att man kan få så stort procent som möjligt af hveteskörden befordrad hädledes på denna sidan vintern.

GENERAL BOOTH HEDRAD. Staden Londons korporation beslöt i går enhälligt att tilldela Frälsningsarméns general utmärkelsen "London's freedom" såsom erkännande för hans stora arbete för follets moraliska och sociala lyftning. Detta hedersbeakt har annars endast tilldelats medlemmar af kungliga familjer, hjältar hvilka utmärkt sig i krig till lands eller sjös, eller mycket framstående statsmän.

VIRKESHANDELN. Handelskamrarna i Viktoria har givit sitt understöd åt den begäran, som framställdes af British Columbia silvergruvarägare att lägga tull på den laggrädda amerikanska lumben, som i stora kvantiteter skapas till nordvästprovinserna i Staterna produceras ofantliga mängder af virke, och det samsta skräpet skapas till Canada, hvarst det säljes billigt och härigenom utestänger den vida bättre varan från British Columbia.

NY JÄRNVAG. Konstruktionsarbetet på Brandon, Saskatchewan och Hudson's Bay järnväg, hvilken skall gå från Förenade Staternas gräns till Brandon och norr, är bestämdt att taga sin början i fredags mörse vid gränsen söder om Boissevain. Denna bana kommer att bli af stor vikt för Brandon, givande staden direkt förbindelse med landet söderut samt större betydelse såsom järnvägscentrum och passande lokalitet för wholesale-hus. Planen

Förenta Staterna.

Sjutio krögare i Minneapolis dömdes att böta \$25 hvardera för det de hållit sina lokaler öppna på söndagen. Detta är till stor del att tillskriva "the Home Protective League".

Från Butte, Mont., telegraferas den 24:e, att eldväda ödelagt en del af stadens affärscentrum samt allmänna biblioteket. Skadan ansås till en million dollar.

Minneapolis-tidningen Times, som en längre tid fört en tydnad tillvaro, utgaf sitt sista nummer i söndags. Tidningen har under flera år utgivits med förlust för sina ägare. Först meddelades, att tidningens prenumerantista samt öfriga tillgångar skulle övertagas af den republikanska tidningen Tribune, som också utlöst sig att betala Times' skulder. Sedermera har emellertid kommit en nyhet, att tidningen fortfarande skall utgivas i mindre format, och att en af tidningens kreditörer, Mr. Thorpe, satt sig i besittning af en del af tidningens egendom samt att legala förvecklingar troigen komma att följa.

James Vesley och Paul Fournier blefvo i söndags af grandjuryn i Bemidji försatta under åtal för mordet på handlanden N. O. Dahl och dennes 17-åriga dotter Agnet i närheten af Quirings postkontor i Beltrami county i april 1904. Fournier frigafs för flera månader sedan på grund af bristande bevis. Det väntades, att en anklagelse skulle riktas mot Vesley, men det väckte det största upseende, att Fournier beskyldes som hans medbrottsling. Grandjuryn förhöorde sju-tio vittnen. I sinna Minnesota brottssamlingar finnes knappast en ohyggligare förbrytelse än detta mord. Släktingar till de dödade hafva anställt de mest energiska efterspårningar för de skyldiga uppspårare och häkning.

104-ÅRIG SVENSK KVINNA. Förr ett par veckor sedan dog Mrs. Margareta Danielson i Cambridge, Minn., i sin 104-års ålder. Hon föddes i Brunnsberg, Elfdalen, Dalarna, den 24:e Augusti år 1801 och gifte sig 1820 med Olof Danielson. Af deras fyra barn äro alla döda utom den yngste, i hvilken hennes hon i många år bodt och där hon dog. De utvandrare till Amerika 1857 och kommo först till Illinois och Iowa samt 1860 till Isanti Co., Minn., där familjen höll sitt hem alltsedan. Hennes man dog 1876. Sonen Andrew Danielson är 65 år gammal och deltog i sin ungdom i Förenade Staternas inbördeskrig. Den för sin mångåriga begåfning och sitt fängslande framställnings sätt så i tal som skrift särskildt bland baptisterna allmänt kände pastor Olof Bodin i Minneapolis är hennes broder.

Mrs. Danielson var, trots sin ovanligt höga ålder, i besittning af god hälsa och hade aldrig varit sjuk. Hon sag att låsa utan glasögon och läste rätt mycket; hennes hörsel var god. I samtal med henne kunde man icke märka, att man talade med en så öfverårig kvinna. Hon rörde sig omkring stödd på ett par käppar och syntes mycket om att gå. Hon tillhörde baptistaförbundet. Det är mycket möjligt att hon skulle hafva lefvat ännu längre, men för en tid sedan föll hon ned för en trappa och bröt sin ena höft och detta var närmastorsaken till hennes död.

FORENTA STATERNA. En stor postvagn blef fastsittande i dyn på sjätte avenyen och fyrantonde gatan i New York i söndags, hvarje ansträngning att få den loss syntes fruktlös, och posten var i fara att bli försenad till stationen, då en åtföljande polisman fick den ljusa idén att från en föreläsning i närheten hämta fyra elefanter, hvilka, sedan man på-satt nödiga selken, med lätthet drogo upp vagnen under den samlade folksmassans jubel.

För att hjälpa till vid fraktnöden af skörden i höst har Great Northern skaffat sig nya åttio lokomotiv på 318,000 pounds, i stånd att draga hundra vagnar på 20,000 pounds hvardera med 40,000 pounds last, hela tåget inberäknadt maskinen och tender vägnaden omkring 6,318,000 pounds. Mellan 80,000 och 100,000 bushels söd kommer att fraktas in till de stora hvetemarknaderna för hvarje tur, som göres af en dylik koloss. Sex af dem äro nu färdiga. De skulle kunna dragas med sin 100 vagnar hvardera, om endast kopplingen mellan vagnarna hölls.

Utländet.

SVERIGE. Adolf Hedén, den gamle veteranen i riksdagen och under sin krafts dagar känd som Sveriges styfvaste talare, är nu död. Han har suttit som Liberal representant på Stockholms-bänken under 36 terminer.

RYSSLAND. Centralängslan i Riga anfölls natten till söndags, och två fångar, ledare af den politiska agitationen, befriades. Under striden dödades två vaktare och en polisman sårades. Två af undsättningspartiet arresterades.

Ryska regeringen har satt i gång en speciell kommission att arbeta för ändrandet af de svåra omständigheterna i de platser, som man befärad lida eller komma att lida af hungersnöd på grund af missväxt. Summan, som kommer att åtgå härfor, ansås till \$20,000,000.

Fred har nu slutits mellan de krigförande armeniska och tartariska stammarna i Kaukasien. En kongress sammankallas i Oktober för att behandla alla frågor, som utgör tvistefrågor mellan de olika folken. Tio armenier och tio muselman, alla miljonärer, garantera att fredsfördraget efterlevs.

KOLERAN. Flera fall af koleran hafva rapporterats från Preussen.

ÖRLOGSHAMN I SINGAPORE. Som en följd af den nya anglo-japanska alliansen kommer England att draga en del af sin flotta från kinesiska vatten och förlägga den i Singapore, hvarst väldiga dockor komma att byggas. Platsen kommer att bli af det största strategiska värde för England och dess allierade, ty genom sitt ypperliga läge, behåller Malacca-sundet, ger den "hafvets drottning" ett slags nyckel till Stilla oceanen. Här må nämnas, att Singapore är den plats, hvarifrån de här i Canada ej vidare eftersökta Straits-settlements-mynten komma. Straits-settlements innefattar de engelska nybyggerna i närheten af Malacca-sundet, den passage som skiljer Indiens fastland från den stora ostindiska övärlden.

London Times' korrespondent i St. Petersburg säger, under dato af den 24 september: En intressant adress gafs i afton för ett antal britiska och amerikanska besökare af prof. Paul M. Milukoff, som i föregående lössläppts ur fångelse. Professorn behandlade i sitt tal den politiska situationen. Han sade, att den valkampanj som nu skulle öppnas, komme att finna ledarna färdiga och landet moget. Han var övertygad om att kampanjen skulle krönas med framgång och att de representanter, hvilka komme att utgöra det första parlamentet, i trots af planens odysputabla brister, skulle värdigt framställa nationens fordringar.

DR. BARNARDO, den store barnvårnären i London, England, dog i söndags tisdagskvällen f. v. Han var grundare och direktör för filantropiska inrättningar, genom hvilka öfver 55,000 barn blifvit tillvaratagna, uppfostrade och utsända i världen. Canada, med sina ofantliga fördelar för de unga, har mottagit nära 15,000 barn från dessa institutioner. En af dem, Thomas John Barnardo föddes på Irland 1846, blef uppfostrad i privatskolor och studerade medicin i London, Edinburgh och Paris. Då han var blott 21 år gammal och studerade vid ett hospital i London 1866, fästes hans uppmärksamhet vid de föräldralösa barnens tillstånd på gatorna. Hans önskan att hjälpa de små framträdde snart och han lade sig med nit ut för dem, när helst tillfällen yppade sig. År 1867 upprättade han sitt första hem och sex år senare grundade han "Flickkornas" by vid Hord. År 1887 grundade han "Hennes Majestät's Lasarier" för sjuka föräldralösa barn" och tre år senare stiftade han "Unga Hjälpares Förening".

Äfven såsom skriftställare var Dr. Barnardo väl känd. Hans böcker, tidskrifter och artiklar rörde sig om den sak, att hvilken han ägnat sitt lif och gingo ut på att hjälpa det goda verket framåt.

I Winnipeg finnes också ett adelsningskontor för hans inrättningar, och genom detta medium endast ha omkring 1,400 barn erhållit goda platser. Här som annorstädes kännes förlusten djupt, och ehuru det väl organiserade arbetet visserligen fortgår, är ledarens personlighet borta.

Då Dr. Barnardo började sin verksamhet, var han jämförelsevis okänd och utan vänsner i London och ha sedan haft otaliga svårigheter att öfvervinna. Men nu äro genom hans arbete upprättade öfver 100 hem, med hufvudkontor vid Stepney Causeway i London. Omkring fyrtio män och kvinnor, väl förtrogena med det uppdrag de ha att utföra, äro ute dag och natt öfverallt i England, tagande oskyldiga barn från i laster och elände försjunkna personer och bringande dem in i barnhemmen för att tvättas rena och klädas.

POLARTRAKTERNA. Meddelanden från staden Reykjavik på Island från en medlem af härigen af Orleans Grönlandsparti säger, att expeditionen upptäckt ett förut okänt land, som benämnts Terre de France, och äfven funnit ut, att Kap Bismarck tillhör en stor ö och icke ligger på Grönlands hufvudland, såsom man förut antagit.

ISLAND. Det Store Nordiske Telegrafskäb i Köpenhamn har erhållit tillåtelse att lägga en telegrafkabel via Shetlandsöarna, hvilka äro förbundna med Scotland, samt öfver Färöarna till Island. En Marconi-station har äfven inrättats vid Reykjavik och telegram förmedlade utan lednings-tråd hafva mottagits där.

ITALIENS NATIONALDAG. Årsdagen af de italienska truppers besittande af Rom den 20 September 1870 firades i söndags öfver hela Italien, särskildt i Rom med stora högtidligheter. "Den eviga staden" på de sju kullarna var ymnigt dekorerad med flaggor och gatorna hela dagen fyllda med festlika människoskolar. En militärisk parad, bandkonserter i allmänhet delar af staden och allmänna föreläsningar utgjorde dagens program. Borgmästaren hade mottagning och gratulerade som vanligt kongungen i samhällets vägnar, och kongungen talade till delegationen i korta, väl valda ordalag, besvarande lyckönskningarna. På kvällen abråndes fyrverkeri.

Den 20:de September är för italienerna hvad den 4:e Juli är för amerikanerna och den 14:e Juli för fransmännen. Före 1870 var Rom hufvudstad i den s. k. Kyrkostaten, eller påfvens eget lilla rike, och var besatt af en fransk armé. Då fransk-tyska kriget utbröt, nöddes Frankrike draga dessa trupper tillbaka från Rom, och knappast hade detta gjorts förrän oroligheter utbröt i Kyrkostaten, hvilket slutligen ledde till att Viktor Emanuel af Sardinien att vinna truppen dit för att återställa ordningen.

Den 20:e September 1870 besattes Rom på invärnarnes önskan af de italienska truppen under general Cadorna, Vatikanens omgifningar renades från oroliga pöbelhopar, och kort därefter anställdes en omröstning, genom hvilken Kyrkostadens befolkning med öfverväldigande majoritet uttalade sig för att införföras med det nybildade konungariket Italien. Detta land, som i dag utgör en af stormakterna, om och den minsta, var förut i flera hundra år deladt i småstater, och betydliga delar dard hörde under andra makter, såsom Spanien, Frankrike och Österrike. Den stat, som gick i spetsen för enhetsverkets ävagsbringande, var det i norra delen belägna konungariket Sardinien utifrån dess konung Viktor Emanuel I. En af de mest framstående personligheter vid utgörandet var general Garibaldi. Största delen af Italien kom då under en spira, men ännu i dag hör öns Korsika under Frankrike, Dalmatien och den del af Venetien, i hvilken den stora sjöstaden Trieste ligger, under Österrike, öns Malta till Brittiska riket, och Schweiz har sina italienska kantonen.

Äfven i New York firades dagen af där boende italiener med stora festligheter: utflykter, möten med tal, musik och sång samt allmän installation af affärer i stadens italienska kvarter.

TUSENEN DÖ AF FÖRSTOPPING.

Intet tillstånd förorsakar så många obotliga sjukdomar som förstoppning. Det icke endast drödar njurarna från att aföndra de giftiga ämnen ur blodet, utan förorsakar anemian, magskommar och oförmåga att smälta maten. Hvarför vill ni inte begagna Dr. Hamiltons Piller och bli botad? Dessa utmärkta medicin återställer tarmarnas verksamhet till regelbundet tillstånd på en natt. Tusenden säga så. Ett system skall bli rent och friskt, ni skall bli friska hufvudvärk, ingen maggyrmer, så kortligen, så skall blifva jovialiskt till humöret och fullkomligt god hälsa. Dr. Hamiltons Piller säljas öfverallt, 25c. pr ask. Skaffa de äkta.